

معاونت برنامه ریزی،
پژوهش و فناوری
اطلاعات
دفتر پژوهش و آموزش

فراخوان پیشنهاده برای طرح‌های پژوهشی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

عنوان

بررسی و مهندسی فرایندهای جاری
با هدف پیاده‌سازی نظام مدیریت فرایندها

مهلت ارسال پیشنهاده

۱۵ آذرماه ۱۳۹۷

فهرست

۲.....	معرفی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور
۳.....	عنوان مسئله: مدیریت فرایند
۳.....	شرح مسئله
۳.....	هدف‌ها
۴.....	قلمرو پژوهش در زمینه شناسایی نظام فرایندها
۴.....	خروجی‌های مورد انتظار
۴.....	کمیته‌های الزامی برای طرح پژوهشی پیشنهادی
۴.....	ویژگی‌های تخصصی پژوهشگران (علاوه بر تجربه کافی: دست کم دو طرح مشابه)
۵.....	معیارهای ارزیابی پیشنهاد
۵.....	تاریخ‌ها و جدول زمانی
۶.....	سقف اعتبار
۶.....	شیوه ارسال پیشنهاد
۶.....	راه‌های ارتباطی

باسمه تعالی

در پرتو خرد و ملتزم به اسناد بالادستی و برنامه‌های توسعه ملی، با استناد به «ماده ۵۶ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت» و دستورالعمل اجرایی آن (با نظارت دبیرخانه شورای عالی عتف و از طریق سامانه سمات)، «نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور» برای پاسخ به نیازهای پژوهشی کتابخانه‌های عمومی (مطابق با اولویت‌های اعلام‌شده) از دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی، شرکت‌های دانش‌بنیان توسعه نرم‌افزاری و پژوهشگران منفرد درخواست می‌کند با رویکرد کاربردی به مسئله ذیل نظر کنند و با ارسال پیشنهاد یاریگر بهبود فرایند، ارتقای و توسعه خدمت در کتابخانه‌های عمومی میهن باشند.

معرفی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

نهاد (متشکل از ارکان هیأت‌امنا^۱، دبیرکل، انجمن‌های استان و شهرستان، و دبیرخانه هیأت‌امنا) کتابخانه‌های عمومی کشور بر اساس «قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی» (مصوب ۱۳۸۲) متولی ساخت، تجهیز، بازسازی، توسعه کتابخانه‌های عمومی و مدیریت و نظارت بر اداره آنهاست که به عنوان نهادی فرهنگی (عمومی غیردولتی)، با هدف برآوردن نیاز اطلاعاتی، علمی، آموزشی، فراغت و تفریح فرهنگی عموم جامعه ساکن در ایران (فارغ از ملیت و قومیت، نژاد، مذهب، جنسیت، زبان، سن یا طبقه اجتماعی) به ارائه خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی به ایشان می‌پردازد. بر اساس این قانون، غیر از کتابخانه‌هایی که در تبصره ۲ ماده ۱۱ استثنا شده‌اند^۲، هر کتابخانه‌ای که به عنوان «کتابخانه عمومی» در ایران عزیز فعالیت می‌کند، باید زیر نظر نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و مطابق با این قانون اداره شود.

اینک نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور برخوردار از شبکه ۳۴۴۵ کتابخانه عمومی (شامل ۲۴۹۹ کتابخانه نهادی، ۹۲۳ کتابخانه مشارکتی^۳، ۲۳ کتابخانه مستقل^۴) با ۳۷۰۵۱۰۰۵۹۶ نسخه کتاب در زیربنای ۱۰۳۴۰۰۵۶۱ متر مربع و بیش از ۷۰۰۰ همکار (بالغ بر ۵۲۰۰ کتابدار) در ستاد مرکزی^۵، ۳۱ ستاد استانی و کتابخانه‌های عمومی شهری، روستایی و سیار است که به بیش از دو میلیون عضو خدمت می‌کند و مبتنی بر اهداف، سیاست‌ها و برنامه راهبردی خود باید این خدمات را در کیفیت و کمیت، تا ده‌ها برابر امروز گسترش دهد.

^۱ ترکیب هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی، بر اساس ماده ۲ قانون: وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رئیس هیئت امناء)، رئیس شورای عالی استان‌ها، معاون ذی‌ربط از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، یک عضو از کمیسیون فرهنگی به پیشنهاد آن کمیسیون و تصویب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر، رئیس کتابخانه ملی ایران، و پنج نفر از صاحب‌نظران و شخصیت‌های علمی فرهنگی کشور که حداقل دو نفر آنان را بانوان تشکیل دهند. این اعضا به پیشنهاد وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و با حکم رئیس‌جمهور برای مدت چهارسال انتخاب می‌شوند و یک نفر از آنان به انتخاب وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان دبیرکل هیئت امناء مسئولیت اداره امور دبیرخانه را به عهده خواهد داشت.

^۲ هشت استثناء این قانون، که از ضوابط و مقررات خاص خود تبعیت می‌کنند، عبارتند از: کتابخانه ملی، کتابخانه‌های آستان قدس رضوی، کتابخانه آستان حضرت معصومه (س)، کتابخانه آستان حضرت عبدالعظیم (ع)، کتابخانه آستان احمدین موسی (ع)، کتابخانه آیت‌الله‌العظمی مرعشی نجفی، کتابخانه مجلس شورای اسلامی و کتابخانه‌های وقفی (تابع وقف‌نامه).

^۳ با مالکیت یا مدیریت افراد، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی و غیردولتی که طبق ضوابط شیوه‌نامه «تأسیس کتابخانه‌های عمومی ... تحت نظارت نهاد» تأسیس و اداره می‌شوند.

^۴ با مالکیت یا مدیریت مؤسسان یا مدیران مسئول (حقیقی و حقوقی) که با مشارکت نهاد در تأمین منابع کتابخانه‌ای، نرم‌افزار، تجهیزات، خدمات آموزشی کتابداری و ... تأسیس و اداره می‌شوند.

^۵ ستاد یا دبیرخانه مرکزی متشکل است از: ۱. دبیرکل، مشاوران، هسته گزینش، دفتر ارزیابی عملکرد و بازرسی، چهار اداره کل تحت نظر دبیرکل (امور مجلس و استان‌ها، امور عمرانی، خراست، روابط عمومی و امور بین‌الملل)؛ ۲. معاونت توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتاب‌خوانی (سه اداره کل: توسعه کتابخانه‌ها و مشارکت‌ها، تأمین منابع، ترویج کتاب‌خوانی و امور فرهنگی)؛ ۳. برنامه‌ریزی (سه دفتر: برنامه‌ریزی، پژوهش، فناوری اطلاعات)؛ ۴. معاونت اداری و مالی (دو اداره کل: منابع انسانی و پشتیبانی، امور مالی و ذی‌حسابی؛ و دو دفتر: بودجه و تسهیلات و بهبود مدیریت، امور حقوقی).

عنوان مسئله: مدیریت فرایند

«مدیریت فرایندها» شامل روش‌ها، فنون و ابزارهایی است که برای پشتیبانی از طراحی، اجرا، مدیریت و تحلیل فرایندهای عملیاتی و پشتیبان به کار می‌رود؛ با داشتن الگوهای متعدد مورد نیاز سازمان، روشی یکپارچه برای تعریف، اجرا، بازبینی و مدیریت فرایندها ارائه می‌کند؛ و با استفاده از فنون و ابزارهای مربوط، حجم کار توسعه راه‌کارها را به حداقل رسانده مدیریت امور را سهل و کارآمد می‌سازد. بر این اساس، می‌توان گفت مدیریت فرایندها مجموعه‌ای است از رویکردهای مدیریتی و فناوری مدرن اطلاعات که به نحوی ساختاریافته، منسجم و هماهنگ، برای درک، مستندسازی، مدل‌سازی، تحلیل و بهبود مستمر فرایندهای کسب‌وکار مورد استفاده قرار می‌گیرد.

شرح مسئله

چنان‌که در معرفی نهاد مشهود است این سازمان گسترده در سراسر ایران و متمرکز در مدیریت کلان‌روندهای اجرایی و مالی و ... در ستاد مرکزی و بعضاً ستادهای استانی، به‌رغم برخورداری از برنامه‌هایی در سطوح راهبردی و عملیاتی (عمدتاً جدید و اجرانشده)، سامانه‌های متعدد اداری و مالی و اختصاصی بسیاری از خدمات و کارویژه‌ها تحت شبکه، ساختار مصوب سازمانی، دو دفتر در دو معاونت اداری و برنامه‌ریزی موسوم به «تشکیلات و بهبود مدیریت» و «برنامه‌ریزی، استاندارد و آمار» و ... به‌سبب تنوع فرایندها و مستند نبودن آنها، فقدان وحدت رویه، عدم انسجام و پیوستگی ارگانیک واحدها، تغییرات مدیریتی و نداشتن نظام مدیریت دانش از مزایای مدیریت فرایند (همچون چابکی و یکپارچگی و ...) بی‌بهره است و به علاوه، از برخی مشکلات عینی نیز رنج می‌برد؛ از جمله:

- موازی کاری و چندباره کاری؛
- تعدد سامانه‌هایی که گاه هم‌پوشانی و تضاد و تناقض دارند؛
- قابل پیگیری و حتی گزارش نبودن برخی از فعالیت‌های واحدها به‌موجب ثبت نشدن و فقدان رویه مستندسازی؛
- عدم اتفاق نظر در واحدهای هم‌پوشان بر تعاریف و اصطلاحات؛
- و مشخص نبودن دقیق متولی، فقدان شفافیت، تغییرات گسترده و نامنظم در بسیاری از فرایندها و به‌تبع، اتلاف سرمایه و هزینه و فرصت.

این فراخوان برای دریافت پیشنهادهای مبتنی بر پژوهش برای حل این مسئله‌ها صورت پذیرفته، انتظار می‌رود در مرحله مطالعاتی به شناسایی فرایندهای موجود، بازمهندسی و مدل‌سازی آنها بینجامد؛ در مرحله نرم‌افزاری، نظام مدیریت فرایندهای نهاد را مستقر سازد و در غایت، باعث وحدت رویه در انجام وظایف و مأموریت‌های نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور گردد و بهره‌وری کسب‌وکار خدمتی آن را ارتقای چشمگیر دهد.

هدف

- شناسایی فرایندهای کنونی (وضعیت موجود) و فرایندهای پیشنهادی (وضعیت مطلوب) پشتیبان و عملیاتی؛
- تهیه و تدوین سند جامع تعاریف، واژگان و اصطلاحات فرایندی؛
- مستندسازی و مدل‌سازی فرایندها در کلیه سطوح سازمانی؛

- تدوین دستورالعمل‌ها و روش‌های اجرایی متناسب با فرایندها.

قلمرو پژوهش در زمینه شناسایی نظام فرایندها

- نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور (ستاد مرکزی، ستادهای استانی و ...)

خروجی‌های مورد انتظار

- گزارش شناخت فرایندهای کنونی (وضعیت موجود)؛
- گزارش شناخت فرایندهای پیشنهادی (وضعیت مطلوب)؛
- گزارش سند جامع تعاریف لغات و اصطلاحات فرایندی؛
- گزارش فرایندهای طراحی شده، همراه با ملزومات هر فرایند (شناسنامه فرایند، کاربرگه‌ها و ...)
- دستورالعمل اجرا، پیاده‌سازی و استقرار سامانه‌ای و نرم‌افزاری فرایندها.

کمیته‌های الزامی برای طرح پژوهشی پیشنهادی

۱. مقدمه: پیشنهاددهنده باید شناخت و تحلیل خود از مسئله را به شکل علمی به بحث بگذارد و همین‌طور هدف‌ها و پرسش‌ها را به شکل عینی و جزئی مشخص نماید؛
۲. روش‌شناسی: به طور مفصل و مستند مراحل پژوهش، شیوه‌های گردآوری و تحلیل داده، تکنیک‌ها و روش‌های پژوهشی مورد استفاده برای دستیابی به هدف‌ها توضیح داده شود؛
۳. شرح خدمات و محصول: محتوای خروجی هر مرحله (فاز) مشخص گردد. همچنین قالب یا قالب‌های ارائه هر کدام اعلام شود؛
۴. زمان‌بندی و ساختار شکست کار (WBS)؛
۵. بودجه مورد نیاز برای هر مرحله و بودجه نهایی (بودجه‌ریزی بر مبنای شکست کار و به تفکیک سرفصل‌های هزینه‌ای)؛
۶. معرفی گروه پژوهشی به همراه کارنامک (رزومه) افراد گروه، به گونه‌ای که بتواند توانمندی‌ها، تجربه مرتبط با موضوع و مسئله، همچنین اعتبار آنان را در زمینه این فراخوان بازتاب دهد (در قالب پیوست).

ویژگی‌های تخصصی پژوهشگران (علاوه بر تجربه کافی: دست کم دو طرح مشابه)

ردیف	تخصص	مقطع تحصیلی
۱	مدیریت - به ویژه گرایش دولتی	دکتری
۲	مهندسی صنایع - گرایش تحلیل سیستم‌ها	دکتری
۳	مهندسی نرم‌افزار	کارشناسی ارشد

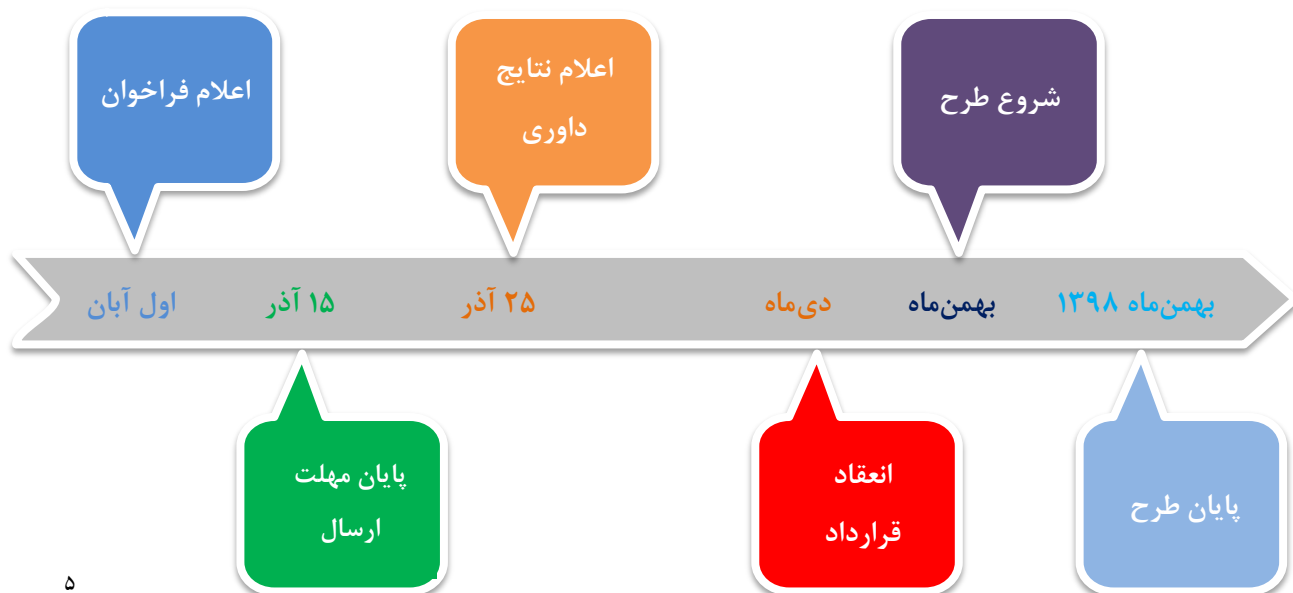
معیارهای ارزیابی پیشنهاد

- چگونگی تبیین مسئله پژوهش و تحلیل آن؛
 - فرایند و جزئیات روش‌شناختی متناسب با پژوهش؛
 - تطابق با نیاز و مسئله موضوع فراخوان (سازگاری با نیاز مخاطبان و نهاد؛ و متناسب بودن با امکانات)؛
 - تناسب هزینه‌ها با کارهای پژوهشی و اجرایی، و میزان مشارکت و هم‌افزایی گروه دانشوران و حرفه‌مندان؛
 - تجربه کار در زمینه مشابه؛
 - تخصص گروه پژوهشی و احراز توانمندی و شایستگی در موضوع.
- مبتنی بر تبصره ۱ ماده ۶ دستورالعمل اجرایی قانون، معاونت‌های پژوهشی دانشکده‌ها، دانشگاه‌ها و مراکز دانش‌بنیان، در صورت مقبولیت پیشنهاد در ارزیابی و کسب اطمینان از پشتیبانی علمی، نظارت اجرایی و ضمانت مرکز دانشگاهی، در شرایط مشابه کیفی و مالی، دارای اولویت خواهند بود. همچنین بر اساس سیاست تخصیص نامتمرکز بودجه ملی و در پیروی از راهبردهای عدالت‌محور، در شرایط مشابه میان دانشگاهیان و پژوهشگران استان‌ها و مراکز پژوهشی تهران، پیشنهادهای استانی برگزیده خواهد شد.

تاریخ‌ها و جدول زمانه

برای انجام این طرح حداکثر ۱۲ ماه در نظر گرفته شده است؛ طبق برنامه زمانی و تاریخ‌های مهم ذیل:

- اول آبان: انتشار فراخوان؛
- ۱۵ آذر: آخرین مهلت ارسال پیشنهاد؛
- ۲۵ آذر: اعلام نتایج داوری پیشنهادها؛
- دی - بهمن: ثبت در سامانه سمات ملی و انعقاد قرارداد در صورت تأیید و دریافت شناسه رهگیری؛
- دهه سوم بهمن‌ماه: آغاز طرح
- بهمن ۱۳۹۸: پایان طرح.

سقف اعتبار

با مراعات تناسب هزینه و حجم کار پژوهشی و میزان همکاری گروهی و جلب مشارکت علمی دانشگاهیان و حرفه‌مندان دانشور و ...، همچنین تقید به اقتصاد ملی پژوهش و پرهیز از هزینه‌های گزاف، سنجش و تقویم نهایی هزینه‌های طرح‌ها بر اساس پیشنهاد صورت می‌پذیرد. با این حال، سقف اعتبار مالی این طرح با ملاحظه هزینه‌های اجرایی و نرم‌افزاری ۱۵۰۰ میلیون ریال در نظر گرفته شده است؛ طبعاً در شرایط مشابه کیفی، اولویت با پیشنهادهای کم‌هزینه‌تر خواهد بود.

شیوه ارسال پیشنهاد

پیشنهاد و مستندات و پیوست‌های آن باید در دست‌کم در دو قالب ورد و پی.دی.اف از طریق «سامانه مدیریت طرح‌های پژوهشی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور» به نشانی ذیل فرستاده شود و شناسه موقت رهگیری دریافت کند:

www.rpm.iranpl.ir

*** راهنمای ارسال طرح بر وب‌گاه سامانه قرار داده شده است ***

راه‌های ارتباطی

پیشنهاددهندگان ارجمند برای پاسخ به پرسش‌ها، دریافت اطلاعات تکمیلی یا رفع ابهام احتمالی با رایانامه ذیل مکاتبه فرمایند:

research@iranpl.ir

همچنین کارشناسان گروه پژوهش مهیای پاسخگویی به تماس تلفنی یا مکاتبه‌ای پژوهشگران گرامی اند:

۰۲۱- ۸۸۹۲۵۷۹۰

تهران، میدان فاطمی، خیابان جویبار، کوچه شهید نوربخش، شماره ۳۱، طبقه دوم، دفتر پژوهش و آموزش نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، گروه پژوهش.